

na mnogo rabo medú i voska čedalje bolj, al v smislu popolnejših čbelnjakov ali družih čbelarskih priprav premenilo se je le malo. Nalevne koše nahajamo deloma v severnih krajih, kamor še ni dospela umnejša čbeloreja. V južnejših je koše nadomestil že nekoliko sposobnejši, iz desk zbiti panj. To se imamo, ako se ne motim, zahvaliti cesarici Mariji Tereziji, ktera si je za povzdigo čbeloreje mnogo prizadela. Pod njenim gêsлом povzdignila se je čbeloreja na Koroškem, od koder tudi prej da ne kranjski panj izvira.*)

Navadno se sodi napredovanje enega ali družega početja po popolnosti izdelkov ali pridelkov. Pri čbeloreji pa to merilo nikakor ne velja; saj se ne dá misliti, da bi danes ali jutri čbele kaj boljega nego med i vosek v panj nosile. Poslužiti se moramo toraj družega merila, ktero v potrebnih sredstvih ali orodji obstoji, kar smo deloma dozdej tudi storili. Od njih popolnosti je odvisno pri vsakem delu več ali manj težave, več ali manj časa, i dobrot pridelka ali izdelka. Gledé na vse se more ločiti tretja in to naj-novejša dôba, pa tudi najpopolnejša; kajti nove najdbe so, kar se oblike panjev i družega orodja tiče, tako popolne, da skor ni boljega zahtevati.

Značaj te dôbe je dovršena popolnost v zvezi sè najmanjšim trudom i največimi dohodki.

Korak iz druge v tretjo dôbo je toraj velik, čemur se pa ni čuditi, ker je znano, da je temelj novim iznajdbam skupstvo neutrudljivega premišljevanja i preiskavanja skrivnostne čbelne narave. Več imenitnih nemških naravoslovcev, katerih imena tukaj imenovati bi prezamudljivo bilo, se je potrudilo, na tanko opazovati vse, kar se v živem panji godi, i to z dobrim vspehom. Ustregli so s tem vedi, kakor tudi marljivim čbelorejcem, katerim je bila potem dalja naloga več ali manj vse djanstveno v korist obrniti. (Dal. prih.)

Nove postave.

Dve novi postavi ozir zakona.

I. Postava o poskušnjah, da se odvrne sodnijska ločitev zakonskih.

§. 1. §§. 104., 107. in 132.***) občnega državljan-skega zakonika, ki nakladajo zakonskim dolžnost, sklep ločitve naznaniti svojemu pravemu duševnemu pastirju, nimajo nobene veljave več.

Vendar pa jim je pripuščeno, ta sklep razodeti svojemu duhovnemu pastirju ter prositi ga za spisano spričalo, da je storjena poskušnja bila brez vspeha (§. 104. in 107. obč. drž. zak.).

§. 2. Kadar prošnji za ločitev (§§. 105. in 107. obč. drž. zak.) ni priloženo spričalo duhovnega pastirja,

*) Mi pa mislimo, da od Kranjcev so panj dobili Korošci, ker že pod cesarico Marijo Terezijo je bil naš Janže učitelj čbeloreje na Dunaji. Vred.

**) §. 104. se je glasil: „Zakonska morata najpred svoj sklep, se ločiti, z nagibleji vred, svojemu fajmoštru razodeti. Dolžnost fajmoštra je, zakonska slovesne obljube opomniti, ki sta jo pri poroki eden družemu storila, in jima škodljive nasledke ločitve krepko na srce djati. To opominjanje se mora tri razne kratki ponoviti. Ako nič ne izda, mora fajmošter vdeležencema spisano spričevalo izročiti, da sta, čeravno trikrat opominjana, pri želji, se ločiti, ostala.“ — §. 107. se je glasil: „Ako ena stran v ločitev privoliti neče, in druga stran ima pravične vzroke, tirjati jo, se morajo tudi v tem primerljeju prijazni opomini fajmoštra pred poskusiti. Ako ti nič ne hasnejo, ali če se obdolžena stran brani, pred fajmoštra priti, se mora prošnja s fajmoštrovim spričevalom in potrebnimi dokazi podati redni sodnji, ktera bode to reč iz uradske dolžnosti preiskala in razsodila. Sodnik sme, še preden razsodbo stori, tisti strani, ktera je v nevarnosti, odločeno spodobno prebivališče dovoliti.“ — §. 132. se je glasil: „Za ločitev od mize in postelje veljajo tudi pri židovskih zakonskih občni predpisi; tudi oni se morajo na rabina ali verskega učenika obrniti, in ti bodo po zgorej danem zaukazu ravnali.“

da je poskušnja bila brez vspeha (§. 1.), tedaj mora pristojna sodnija, predno prične obravnavati glavno stvar, vse to, kar §. 104. obč. drž. zak. zapoveduje, storiti, to je, zakonska trikrat in sicer vselej po preteklih osmih dneh enkrat opominjati.

§. 3. V zapisnik o storjeni trikratni taki poskušnji zapiše se le vspeh, ki ga je imela poskušnja.

II. Postava o zakonih med krščanskimi raznoverniki.

§. 1. Zakoni med raznimi krščanskimi verniki (katoličani, luterani itd.) morajo se po sicer postavni poti oklicati pri službi božji v župniji (fari) obeh zaročencev.

§. 2. Privoljenje v zakon mora se pri tacih krščanskih mešanih zakonih vpričo dveh prič slovesno izreči pred pravim duhovnim pastirjem enega obeh zaročencev ali pred njegovim namestnikom.

To se sme tudi takrat zgoditi, kadar je zakon bil oklican pri politični gosposki. (To pa se zgodi, če kateri teh duhovnih pastirjev odreče oklic). Zaročencema je vselej na prosto voljo dano, cerkveni blagoslov svojega pred duhovnim pastirjem enega zaročenca sklenjenega zakona prositi tudi pri duhovnem pastirju družega zaročenca.

§. 3. Oddelka 71. in 77. obč. drž. zakonika*) in vse druge postave in ukazi o mešanih zakonih, ki so navskriž tej postavi, nimajo nobene veljave več.

Narodno-politične stvari.

Zopet Ilirija?

Ilirija bila je že trikrat: prva starodavna pod imenom „Illyricum magnum“ pred rojstvom Kristusovim; drugo je vstvaril cesar Napoleon I. leta 1809., tretjo pa cesar Franc I. leta 1816., pozneje, leta 1825., predrugačeno.

Ker je sopet počil glas, da vlada dunajska name-rava iz groba klicati Ilirsko kraljestvo, in je tržaški dopisnik v „Wanderer-ji“ na dan prinesel to, kar je gotovo le še političin embryo, pa je rekel, da „gré zdaj za to, da se staro ilirsko kraljestvo zopet ustanovi“, res ne vemo, pri čem da smo: ali pri Napoleonovi Iliriji ali Francovi?

Napoleon I. je ukazal 14. oktobra 1809. l. tako-le: „Okrožje Beljak, Kranj, nekdanja avstrijska Istrija, Reka in Trst, dežele pod imenom Primorsko, in vse, kar je našega na desnem bregu Save, in Dalmacija s svojimi otoci, naj se vprihodnje imenujejo ilirske dežele.“ — Ta Ilirija je bila francoska noter do časa, da je Napoleon vse zgubil, in 1816. leta je bila kot kraljestvo zopet ustanovljena po cesarju Francu I., ali predrugačena 1825. leta in tako tudi oklicana v ustavnem pismu, ki ga je dal 25. dne malega travna 1848. leta cesar Ferdinand I., kjer v §. 2. beremo, da Ilirija obsega kranjsko in koroško vojvodstvo in primorsko poglavarstvo.

Ker tedaj ta Ilirija še je, dopisnik „Wand.“ pa govori, „o novem ustanovljenji starega kraljestva (Her-

*) §. 71. se je glasil: „Oznanilo se mora ob treh nedeljah ali praznikih pri navadnem cerkvenem shodu farnega okraja opraviti, in ako ženin in nevesta vsak v drugem kraju prebivata, v obeh farah. Pri zakonih med nekatoliškimi verniki se mora oklic opraviti ne samo v njih boguslužbenih zbirališčih, temuč tudi v tistih farnih cerkvah, v katerih okraju prebivajo; in pri zakonih med katoliškimi in nekatoliškimi kristjani v farni cerkvi katoličana in v molitvenici nekatoličana, kakor tudi v katoliški farni cerkvi tistega okraja, kjer nekatoličan stanuje.“ — §. 77. se je glasil: „Ako se katoliška in nekatoliška oseba vzameta, se mora privoljenje pred katoliškim fajmoštrom vpričo dveh svedokov (prič) izreči; vendar sme na zahtevanje druge strani tudi nekatoliški dušni pastir pri tem slovesnem opravilu pričujoč biti.“